

तूष्णीकाम् अयम् तूष्णीम्+अकृत्प्रकरणे तूष्णीमः काम्
वक्तव्यः वाचि० काम् मिच्छादन्त्यादयः परः । तूष्णीं
शब्दार्थे । “तूष्णीकामास्ते” सि०कौ० ।

तूष्णीङ्गम् अयम् तूष्णीं गङ्गा यत् “अन्यपदार्थे च संज्ञा-
याम्” पा० वज्रप्रीत्यर्थे अय्ययी० । १देशभेदे । “अपां-
सुदं च पुण्याख्यं भृगुतुङ्गं च पर्वतम् । तूष्णीं गङ्गे
च कौन्तेय ! सामात्यः ससुपस्युः” भा०य० ११५ अ० ।
तूष्णीङ्गम् इत्यत्र सप्तम्या वा न अयम् ।

तूष्णीम् अयम् तूष्णीं वा०नीम् खरादि । १।मौने(चुपकरा)अमरः ।
“यत्किञ्चित् दश वर्षाणि सन्निधौ प्रेक्षते धनी । भुज्य-
मानं परैस्तूष्णीं न स तत्तुम्भुमर्हति” मनुः “परैवां
कीर्त्यमानेषु तूष्णीमास्ते पराङ्मुखः” भा०शा० १०३ अ० ।
तूष्णींशब्दे उपपदे “तूष्णीमि भुवः” क्वाणसुलो तूष्णीं-
भूय तूष्णीं भावम् । “तूष्णींभूय भयादासाञ्चक्रिरे ऋगप-
क्षिणः” भट्टिः । क्वा च इति पा० वा समासाभावेतूष्णीं भूत्वा ।
तूष्णीभावः पु० तूष्णीम्+भ्-वञ् । तूष्णींभावने मौनावल-
म्बने “अनिमिपनयननिरीक्षणे तूष्णींभावादयस्तत्र” सा०
द० “तूष्णींभावेऽपि विज्ञेयं न चेद्भवति कारणम्” भा०
शा० १०३ अ० ।

तूस्त न० तूस्-बा० तन् दीर्घश्च । १रेणौ । २जटायाञ्च भेदि-
३पापे ४सूक्ष्मे च शब्दच० ।

वितूस्त-विच् । तूस्तस्य हनने । वितूस्तयति तूस्तं केश
इत्येके जट्टीभूताः केशा इत्यन्ये पापमित्यपरे सि०कौ० ।

तंहण न० तंहि-भावे ल्युट् । हिंसने । [या तत्र पाठः तत्त्वार्थे ।

तृकन् पु० स्तोने निघण्टुः रिकित्यत्र पाठान्तरम् तृका त्रिकेति

तृज गतो भ्वा० पर० सक० सेट् । तृजति अतृज्जीव ततृज् ।

तृज् पु० तृज्-अच् । काश्यपे ऋषौ तस्यापत्यं गमां यञ् ।

तार्ज्यं गरुडे अरुणे विहगमात्रे च तार्ज्यं शब्दे दृश्यम्

तृत्वाक पु० तृत्-आकन् । ऋषिभेदे ततोऽपत्ये शिवा० अण् ।

तार्ज्जाक तदपत्ये ।

तृत्ति पु० तृत्-इन् । तृत्तदशोः पुत्रे ऋषिभेदे । “येभि-
स्तृत्तिं दृष्ट्वा त्रासदक्षवम्” ऋ० ८।२२।७० । “त्रासद-
क्षव तृत्तदशोः पुत्रं तृत्तिमेतच्चात्मकम्” भा० ।

तृत्त न० तृत्-क प्रथो० । जातोफले ।

तृत्तृच न० तृत्तृचान्मृचां समाहारः तिस्र ऋचो यत्र वा

अच्छमा० वा स्यसारणम् । १।समानदेवताकानां समान-

अन्धस्तान्मृचां त्रये २तद्युक्ते अथवाकस्तृत्तादौ त्रि० ।

“समुवाता तृचं जमेत्” हेमाद्रिप्राज्ञकल्पः । “याचोप-

धोरिति तृचैर्वपत्युदपात्रवत्” कात्या० श्रौ० १।७।१।८।

चक्रपरत्वे न० “गायत्रं तृचं दश त्रयीषु विद्यते”

निरु० १२।४० । वा संप्रसारणाभावे तृचमयत्र ।

तृण भजे तना० उभ० सक० सेट् । तृणोति तृणोति तृणते-

तृणते । अतृणीत् अतृणीत् । उदित् तृणीत्वा-तृण्टा ।

तृण न० तृह-नक् हलोपच । १नडादौ, खटे (खड़) ।

अमरः । “तृणेन यात्रेव तयाऽनुगम्यते” नैप० । “तृचु-

र्वज्रतृणं नरः” माघः । तृणस्यायं शिवा० अण् ।

तार्ण तृणजन्ये वज्रौ पु० “तार्णोतार्णोभयं नास्तीति”

जगदीशः । तृणसम्पत्तिमात्रे त्रि० । घोषादि० उत्तर-

पदस्थे तृणशब्दे पूर्वपदमाद्युदात्तम् । यामतृणमित्यादि ।

समूहार्थे पाशा० य । तृणया तृणसमूहे स्त्री तत्र

भवः । उत्करा० मत्वर्थे क नडा० कुक् च । तृणकीय

तृणभवे त्रि० ।

स्वत्यं तृणं कन् । तृणक स्वत्यतृणे “क्रीणीजेतास्तृण-

केनापि राजन्” भा०आ० ६।१५ अ० । स्वार्थे क । तत्त्वार्थे ।

तृणकर्ण पु० तृणमिव कर्णोऽस्य । ऋषिभेदे ततः शिवा०

अपत्यादौ अण् । तार्णकर्णं तद्गोत्रापत्ये । यस्ता० वज्रपु

अथो लुक् । तृणकर्णास्तद्गोत्रापत्येषु ब० य० ।

तृणकाण्ड न० तृणानां समूहः दूर्वा० कण्डश्च । तृणसमूहे

तृणकुङ्कुम न० तृणजातं कुङ्कुमम् । सुगन्धद्रव्यभेदे

राजनि० । “तृणकुङ्कुमं कटूष्णं कफपित्तयिना-

शनम् । यातयोक्तपासकण्डुकुष्ठामदोपनाशनम् । परमं

भास्वरं तस्य भिषग्भिः परिकीर्तितम्” राजनि०

तद्गुणा उक्ताः ।

तृणकुटी स्त्री तृणाच्छादिता कुटी शा०त० । तृणाच्छादिने

गृहे त्रिका० । तृणकुटीरादयोऽप्यत्र (कुड़ेवर) ।

तृणकूर्म पु० तृणमयः कूर्मः । तूष्ण्यां शब्दमा० ।

तृणकेतु पु० तृणेषु केतुरिव श्रेष्ठत्वात् अक्षरत्वाद् वा । १वंश-

हृत्ते, २नालहृत्ते, तृणद्रुमतृणध्वजापत्यत्र । राजनि० ।

स्वार्थे क । तत्त्वार्थे ।

तृणगण्ड पु० तृणमिव गण्डोऽस्य । अक्षिङ्गटे (अक्षिङ्गड़ा)

कीटभेदे भेदि० । [२तृणजलौकायाञ्च ।

तृणगोधा स्त्री तृणमिव गोधा । १गोधाक्षकलासे भेदि०

तृणगौर न० तृणमिव गौरं पीतम् । तृणकुङ्कुमे राजनि० ।

तृणग्रन्थि स्त्री तृणमिव ग्रन्थिरस्य । खर्णजीवन्त्याम् राज०

तृणमाहिन् पु० तृणं गृह्णाति ग्रह-णिनि इत० नीलमणौ

राजनि० ।